

TEHNIČKA POMOĆ INSTITUCIJAMA INFRASTRUKTURE KVALITETA U SRBIJI

Pravni okvir infrastrukture kvaliteta u EU

Slobodno kretanje roba i zaštita javnog interesa

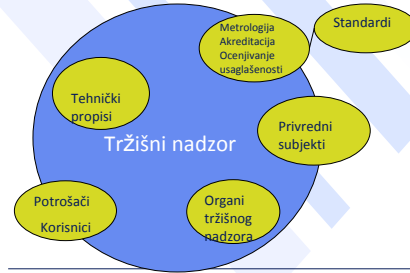
Vitomir Fister

Contract no.: Eurpouk/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Infrastruktura kvaliteta/bezbednosti

Contract no.: Eurpouk/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Sloboda kretanja i bezbednost

Uklanjanje tehničkih barijera u trgovini / visok nivo zaštite javnog interesa

- Harmonizacija
- Međusobno priznavanje
- Postupak notifikacije

Contract no.: Eurpouk/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Međusobno priznavanje

Court of Justice "Cassis de Dijon"

Mjere koje imaju ekvivalentan efekat kao kvantitativna ograničenja:

"Proizvodu kojim se legalno trguje u jednoj Državi članici mora se omogućiti trgovanje i u drugoj Državi članici, iako taj proizvod nije u potpunosti usaglašen sa tehničkim pravilima države uvoznice."

Contract no.: Eurpouk/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Izuzetak od pravila

Država članica uvoznica može zabraniti trgovinu proizvodom koji ne ispunjava sve njene propisane zahtjeve samo ako dokaže da je to nužno zbog zaštite npr. javne sigurnosti, zdravlja i životne sredine.

Država članica mora dokazati da je njena izrečena mjera najblaža moguća mjera što se tiče slobodnog protoka robe.

Contract no.: Eurpouk/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Izgradnja pravnog poretka - horizontalne mere

- Standardizacija
- Akreditacija
- Metrologija
- Tržišni nadzor
- Direktiva o opštoj bezbednosti proizvoda (2001/95/EC)
- Direktiva o odgovornosti za proizvod (85/374/EEC)

Contract no.: Eurpouk/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Opšta bezbednost proizvoda

Propisi o različitim proizvodima	HARMONIZOVANI		NEHARMONIZOVANI	
	DIREKTIVE/UREDBE		NACIONALNI	NEREGULISANO
Pristup	TEHNIČKE		DRUGE	
	STARI	NOVI		
Horizontalno zakonodavstvo	OPŠTA BEZBEDNOST PROIZVODA			
	ODGOVORNOST ZA PROIZVOD			

Contract no.: Eurpo4id/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Kada je treba primeniti?

- Za proizvode koji nisu deo "sektorskih" pravila:
 - bezbednosni zahtevi za proizvod.
- Za skoro sve proizvode:
 - obaveze proizvođača i distributera,
 - obaveze i ovlašćenja nadzornih tela,
 - RAPEX,
 - mogućnost sprovođenja EU mera.

Contract no.: Eurpo4id/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Tehnički propisi

- Direktive EU - stari pristup
 - Direktive EU - novi pristup
- Tehnička regulativa EU obuhvata oko 800 pravnih akata (30 grupa proizvoda)
- Oblast koja nije harmonizovana – 30%

Contract no.: Eurpo4id/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Horizontalni i sektorski propisi

Pravna analiza:

Sa kojim propisima moraju biti usklađeni?

Šta znam o njima?
Da li funkcionišu?
Da li su bezbedni?

Da li su povezani?

Kojim standardima su pokriveni?

Contract no.: Eurpo4id/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Stari pristup (1)

- Detaljna tehnička pravila u propisu
- Svi zahtjevi su obavezni
- Pre stavljanja proizvoda na tržište uobičajeno kontrola sa strane državnog organa
- Prepreka inovativnosti
- Teško praćenje tehničkog razvoja.

Contract no.: Eurpo4id/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Stari pristup (2)

- Motorna vozila,
- Hemijski proizvodi,
- Farmaceutski proizvodi,
- Kozmetika,
- Prehrambeni proizvodi,
- Staklo, tekstil,

Po pravilu država proverava usaglašenost proizvoda pre stavljanja na tržište.

Contract no.: Eurpo4id/125357/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Stari pristup

- Dugotrajni postupci pripreme
- Direktive su veoma tehničke i detaljne ("izvršljive")

Novi pristup

- Direktive sadrže samo "bitne zahtjeve"
- Pozivanje na standarde

Contract no.: Eurpo464/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Novi pristup

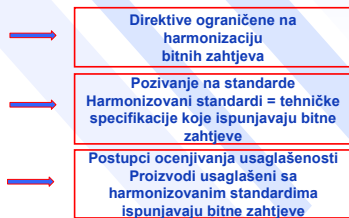
- Reguliše velike grupe proizvoda a ne pojedine proizvode
- Jedan proizvod može biti regulisan većim brojem direktiva
- Proizvođači mogu birati način postizanja usaglašenosti
- Direktiva sadrži mogućnost izbora postupka ocenjivanja usaglašenosti

Contract no.: Eurpo464/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Osnovni principi Novog pristupa

Contract no.: Eurpo464/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Standardi i propisi

- Pozivanje na standarde u propisima (zakon, uredba, pravilnik)
 - Ekskluzivno ("obavezan standard")
 - Indikativno ("dobrovoljan standard")
 - » Datirano pozivanje
 - » Neditirano pozivanje
- Generalno pozivanje
 - Stanje tehnike
- EU koncept harmonizovanih standarda

Contract no.: Eurpo464/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Upotreba standarda u EU pravu – Novi pristup

Contract no.: Eurpo464/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Direktive "Novog pristupa" – znak CE (1)

- Niskonaponska oprema (2006/95/EC),
- Jednostavne posude pod pritiskom (87/404/EEC),
- Igračke (2009/48/EC),
- Građevinski proizvodi (89/106/EEC),
- Elektromagnetska kompatibilnost (2004/108/EC),
- Lična zaštitna oprema (89/686/EEC),
- Aktivni implantabilni medicinski uređaji (90/385/EEC),

Contract no.: Eurpo464/125357/D/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Direktive “Novog pristupa” – znak CE (2)

- Gasni uređaji (90/396/EEC),
- Kotlovi za toplu vodu (92/42/EEC),
- Eksplozivi za civilnu upotrebu (93/15/EEC),
- Medicinski uređaji (93/42/EEC),
- Potencijalno eksplozivne atmosfere (94/9/EC),
- Plovila za rekreaciju (94/25/EC),
- **Liftovi (95/16/EC),**

Contract no.: EuropaId/12537/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Direktive “Novog pristupa” – znak CE (3)

- Rashladni uređaji (96/57/EC),
- Oprema pod pritiskom (97/23/EC),
- Mašine (2006/42/EC)
- Medicinski aparati za in vitro dijagnostiku (98/79/EC),
- Terminalna oprema za radio i telekomunikacije (99/5/EC),
- Žičare za prevoz putnika (2000/9/EC),
- Merni instrumenti (2004/22/EC).

Contract no.: EuropaId/12537/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Jedinstveno tržište –paket mera 2008

- Uredba o zahtevima za akreditaciju i tržišni nadzor u vezi sa proizvodima.
- Odluka o zajedničkom okviru za trgovanje proizvodima.
- Uredba o međusobnom priznavanju kod trgovanja proizvodima.

Contract no.: EuropaId/12537/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Komplementarna pravna priroda

UREDBA

- ❖ Akreditacija
- ❖ Tržišni nadzor
 - Unutrašnji
 - Uvoz proizvoda
- ❖ Opšta načela CE znaka
- ❖ Finansiranje

ODLUKA

- ❖ Definicije/Obaveze
 - ❖ Prijavlivanje (kriterijumi/postupak/akreditacija)
 - ❖ Postupci ocenjivanja usaglašenosti
 - ❖ Zaštitne klauzule (& Tržišni nadzor)
 - ❖ Znak CE
- Osnov za buduće propise

Primena 1. januar 2010

Contract no.: EuropaId/12537/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Ocenjivanje usaglašenosti (1)

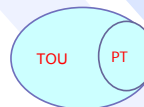
- Kad se propiše ocenjivanje usaglašenosti određuje se i njen izvršilac, koji može da bude:
 - organ državne uprave,
 - proizvođač,
 - TOU (“prijavljeno telo”).
- Kad je izvršilac organ državne uprave treba propisati da TOU koji vrši zadatke tehničke procene za organ državne uprave ispunjava iste uslove kao i “prijavljeno telo”.

Contract no.: EuropaId/12537/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Prijavljena tela – Tela za ocenjivanje usaglašenosti

Prijavljeno telo

TOU koje je bilo prijavljeno, jer ispunjava konkretne zahteve, sa strane Države članice da sudeluje kao Treća strana u ocenjivanju usaglašenosti na području koje pokriva EU pravo

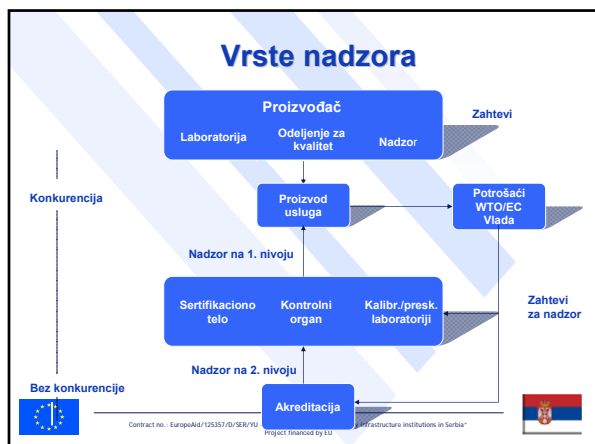
Telo za ocenjivanje usaglašenosti

Telo koje sprovodi etaloniranje, ispitivanje, kontrolu NII sertifikovanje zbog utvrđivanja usaglašenosti sa propisanim zahtevima

Contract no.: EuropaId/12537/0/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Ocenjivanje usaglašenosti (2)

Moduli ocenjivanja usaglašenosti:

- Interna kontrola proizvodnje (A, A1, A2),
- Pregled tipa (B),
- Usaglašenost sa tipom (C, C1, C2),
- Obezbeđenje kvaliteta proizvodnje (D, D1),
- Obezbeđenje kvaliteta proizvoda (E, E1),
- Verifikacija proizvoda (F, F1),
- Jedinična verifikacija (G),
- Obezbeđenje potpunog kvaliteta (H, H1).

Contract no.: EuropaId/125357/0/SER/10 - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Ocenjivanje usaglašenosti (3)

Kriterijumi za odabir modula:

- Primerenost tipu proizvoda.
- Priroda i stepen rizika vezanog za proizvod.
- Kod umešanosti "treće strane" nužnost izbora za proizvođača između "menadžmenta kvaliteta" i "sertifikacije proizvoda".
- Izbegavanje modula koji predstavljaju preveliko opterećenje s obzirom na rizik koji je predmet propisa.

Contract no.: EuropaId/125357/0/SER/10 - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Akreditacija

- Procenjivanje specificiranih kompetencija TOU.
- Izvršava Nacionalno akreditaiono telo.
- Zakonski određen pravni monopol. (Nekonkurentno okruženje)
- Nakon procene, Država imenuje i prijavljuje TOU.
- Dodeljena akreditacija može biti uslov za imenovanje.

Contract no.: EuropaId/125357/0/SER/10 - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Akreditacija - načela

- Država ima samo jedno telo za akreditaciju.
- Ako odluči da ne osnuje telo za akreditaciju – ugovor sa akreditacijom druge države članice.
- Akreditacija uvek ima prirodu vršenja "javne vlasti". Država mora osigurati potrebne resurse.
- Zabrana aktivnosti na području ocenjivanja usaglašenosti – neprofitna priroda.
- Osigurati efektivno i izbalansirano učešće svih zainteresiranih strana.

Contract no.: EuropaId/125357/0/SER/10 - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Obaveze TOU

Prijavljeno telo je dužno da "NA" obavesti o:

- odbijanju, suspenziji, povlačenju sertifikata,
- okolnostima koje mogu uticati na njihov status,
- svakom upitu o svom radu od strane inspekcije,
- svom radu na nacionalnom i međunarodnom nivou te "subcontractingu" (na upit "NA").

Prijavljena tela sa istog područja međusobno se informišu o svojim (negativnim) sertifikatima.

Contract no.: EuropaId/125357/0/SER/10 - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Uloga tržišnog nadzora

- Generalno pravilo da inspekcije prate proizvode na tržištu ("post-market"). Nema "sistemskog" praćenja proizvodnje.
- Postoje izuzeci – tipovi mašina, elekt. opreme.
- Hrana i lijekovi pod posebnim režimom ("pre-market inspection").
- Saradnja proizvođača, distributera i inspekcija kod praćenja bezbednosti proizvoda.

Contract no.: Europa4id/125357/01/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Tržišni nadzor - mere

- Provera robe - uzorkovanje - putem dokumentacije, fizičkog i laboratorijski pregleda.
- Pri radu upotrebljavati znanje o proceni rizika.
- Pravo uništenja proizvoda koji nosi ozbiljni rizik.
- Upozorenje potrošača o opasnim proizvodima.
- Sudjelovanje sa proizvođačima i distributerima kod otklanjanja rizika.

Contract no.: Europa4id/125357/01/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Uloga liftova kod ispunjavanja bitnih zahteva za zgrade – Slovenija (1)

- Zakon o izgradnji građevinskih objekata
- Pravilnik o zaštiti u slučaju požara u zgradama
- Tehnička smernica – Požarna bezbednost u zgradama

Contract no.: Europa4id/125357/01/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Uloga liftova kod ispunjavanja bitnih zahteva za zgrade – Slovenija (2)

Zakon o izgradnji građevinskih objekata

- Građevinski objekti moraju ispunjavati jedan od, više ili sve dole navedene bitne zahteve:
 - Mehaničku otpornost i stabilnost,
 - *Bezbednost u slučaju požara*,
 - Higijensku i zdravstvenu zaštitu i zaštitu životne sredine,
 - Bezbednost kod upotrebe,
 - Zaštitu od buke,
 - Energetsku efikasnost i očuvanje topline.

Contract no.: Europa4id/125357/01/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Uloga liftova kod ispunjavanja bitnih zahteva za zgrade – Slovenija (3)

Pravilnik o zaštiti u slučaju požara u zgradama

Ispunjeni moraju biti zahtevi u vezi sa:

- širenjem požara na susedne građevinske objekte,
- nosivošću konstrukcije i *širenjem vatre po zgradi*,
- *koridorima za evakuaciju i sistemima za javljanje i alarmisanje (JA)*,
- *opremom za gašenje požara i dostupima za vatrogasce*.

Contract no.: Europa4id/125357/01/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Uloga liftova kod ispunjavanja bitnih zahteva za zgrade – Slovenija (4)

Tehnička smernica – Požarna bezbednost u zgradama Širenje vatre po zgradi

- Mašinsko postrojenje lifta mora biti požarno odvojeno od ostalih delova zgrade sa jednakom otpornošću prema vatri koju ima konstrukcija zgrade ali najmanje (R)EI 30.
- Vrata lifta i vrata koridora za lift moraju biti iz negorljivih materijala. Ako se lift otvara prema prostorijama sa većim požarnim opterećenjem moraju imati njegova vrata požarnu otpornost najmanje EI2.

Contract no.: Europa4id/125357/01/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Uloga liftova kod ispunjavanja bitnih zahteva za zgrade – Slovenija (5)

Tehnička smernica – Požarna bezbednost u zgradama Koridori za evakuaciju i sistemi za JA

- U zgradama gde su obavezni sistemi za JA moraju biti liftovi (sa izuzetkom liftova za vatrogasce i teretnih liftova) u skladu sa standardom SIST EN 81-73 i moraju biti funkcionalno povezana sa sistemom JA.
- U zgradama gde su ugrađeni liftovi za vatrogasce mora biti instaliran i sistem JA koji mora u skladu sa standardom SIST EN 81-72 aktivirati požarni režim funkcionisanja lifta za vatrogasce.

Contract no.: EuropaId/125357/01/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

Uloga liftova kod ispunjavanja bitnih zahteva za zgrade – Slovenija (6)

Tehnička smernica – Požarna bezbednost u zgradama Dostupi za vatrogasce

- Ugradnja lifta za vatrogasce (SIST EN 81-72) je obavezna ako su zgrade projektovane za lica sa funkcionalnim ograničenjima i nema drugih mogućnosti njihove evakuacije. Ugradnja i u zgradama koje imaju prostore za okupljanje većeg broja lica (sale) 9 metara pod površinom tla.
- Lift za vatrogasce mora biti požarno odvojen od ostalih liftova. Dodatni zahtevi za površinu predprostora, koridor lifta i za visoke zgrade u specijalnim smernicama.

Contract no.: EuropaId/125357/01/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

HVALA NA PAŽNJI!

Contract no.: EuropaId/125357/01/SER/YU - "Technical assistance to quality infrastructure institutions in Serbia"
Project financed by EU

